

Dz.U. 1963 Nr 15 poz. 77

Opracowano na podstawie tj.
Dz.U. 1992 Nr 7 poz. 30 ze zm.

USTAWA

**z dnia 29 marca 1963 r.
o cudzoziemcach**

Art. 1.

Cudzoziemcem jest każdy, kto nie posiada obywatelstwa polskiego.

Art. 2.

Cudzoziemiec posiadający obywatelstwo dwóch lub więcej państw powinien być traktowany jako obywatel tylko jednego z tych państw.

Art. 3.

Cudzoziemiec może przekroczyć granice Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ważnego paszportu lub innego właściwego dokumentu po uzyskaniu zezwolenia zwanego wizą, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Art. 4.

1. Wiz udzielają za granicą polskie przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsulowie, a w kraju wojewodowie właściwi ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
2. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych może upoważnić podległe mu organy do udzielania w kraju wiz w określonych przypadkach.

Art. 5.

1. Cudzoziemcowi można odmówić wizy, a udzieloną wizę unieważnić, w wypadku zaś zwolnienia od obowiązku posiadania wizy - odmówić wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli:
 - 1) działał na szkodę interesów Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) został skazany w Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą za zbrodnię lub występki,
 - 3) naruszył przepisy niniejszej ustawy lub przepisy wydane na jej podstawie albo przepisy o ochronie granic państwowych bądź przepisy celne lub dewizowe,
 - 4) inne okoliczności wskazują, iż jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany ze względu na interes publiczny.
2. Decyzje w sprawie odmowy udzielenia wizy lub jej unieważnienia oraz odmowy wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 6.

1. Wiza na przejazd przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do innego państwa może być udzielona wówczas, gdy cudzoziemiec posiada już zezwolenie na wjazd do państwa.
2. Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych wprowadzić wyjątki od zasady określonej w ust. 1.

Art. 7.

1. Wiza może uprawniać do jednorazowego lub wielokrotnego przekraczania granicy.
2. Przekroczenie granicy może nastąpić tylko w okresie wskazanym w wizie.
3. Organ udzielający wizy może w niej określić miejsce, w którym powinno nastąpić przekroczenie granicy, a także inne warunki.

Art. 8.

Sprawy dokumentów upoważniających cudzoziemców, którzy nie posiadają właściwego dokumentu obcego, do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i powrotu są regulowane przepisami o paszportach.

Art. 9.

Cudzoziemiec może przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie ważności wizy lub karty stałego pobytu, o której mowa w art. 13.

Art. 10.

1. Decyzje w sprawie udzielenia cudzoziemcowi azylu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.
2. Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych przekazać prawo wydawania decyzji określonych w ust. 1 podległym mu organom.
3. Cudzoziemcowi może być nadany status uchodźcy w rozumieniu Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r., oraz Protokołu dotyczącego statusu uchodźców, sporządzonego w Nowym Jorku dnia 31 stycznia 1967 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515 i 517).
4. Decyzję w sprawie nadania statusu uchodźcy wydaje Minister Spraw Wewnętrznych po porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.
5. Wystąpienie przez cudzoziemca o udzielenie azylu lub nadanie statusu uchodźcy nie zwalnia go od obowiązków określonych w przepisach dotyczących cudzoziemców.
6. W stosunku do cudzoziemców, którym nadano status uchodźcy, stosuje się przepisy Konwencji oraz Protokołu, o których mowa w ust. 3, w zakresie, w jakim przepisy te wiążą Rzeczpospolitą Polską.

Art. 11.

1. Cudzoziemiec obowiązany jest dopełnić obowiązku rejestracji przed upływem 3 dni od przekroczenia granicy. Rejestracji dokonuje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
2. Minister Spraw Wewnętrznych może zezwolić na dopełnienie obowiązku rejestracji, o którym mowa w ust.1, za pośrednictwem osób trzecich lub określonych instytucji, jak również może określić podległy mu organ, w którym obowiązek rejestracji może być dopełniony w określonych przypadkach.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określi w drodze rozporządzenia obowiązki osób trzecich oraz instytucji jako odpowiedzialnych za dopełnienie przez cudzoziemca obowiązku rejestracji.
4. Niezależnie od obowiązku rejestracji cudzoziemiec podlega obowiązkowi meldunkowemu stosownie do przepisów o ewidencji ludności.
5. Przepisy ust. 1 i 4 nie dotyczą cudzoziemców przejeżdżających przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tranzytem.

Art. 12.

Cudzoziemiec obowiązany jest na wezwanie organu, o którym mowa w art. 11 ust. 1, stawić się osobiście w razie potrzeby uzyskania od niego wyjaśnień związanych z jego pobytem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przedstawić niezbędne dokumenty.

Art. 13.

1. Cudzoziemiec może uzyskać zezwolenie na stały pobyt (zamieszkanie) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w postaci karty stałego pobytu.
2. Kartę stałego pobytu wydaje właściwy ze względu na miejsce zamierzonego stałego pobytu (zamieszkania) cudzoziemca wojewoda, po zasięgnięciu opinii właściwego komendanta wojewódzkiego Policji. Wyrażenie tej opinii następuje w formie postanowienia, na które służy stronie zażalenie.
3. W uzasadnionych przypadkach, gdy przemawia za tym ważny interes osoby uprawnionej, kartę stałego pobytu może wydać Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 14.

1. Cudzoziemiec, który przebywa stale (zamieszkuje) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie posiadając właściwego dokumentu obcego, obowiązany jest posiadać dowód tożsamości cudzoziemca.
2. Do dowodu tożsamości cudzoziemca wpisuje się jego dzieci i osoby pozostające pod jego opieką, jeżeli są cudzoziemcami i nie ukończyły szesnastu lat.
3. Organem wydającym dowody tożsamości i dokonującym w nich wpisów jest wojewoda właściwy dla miejsca stałego pobytu (zamieszkania) cudzoziemca.
4. Cudzoziemiec obowiązany jest zwrócić dowód tożsamości organowi określonemu w ust. 3 w przypadku:
 - 1) wyjazdu za granicę,
 - 2) uzyskania właściwego dokumentu obcego,
 - 3) nabycia obywatelstwa polskiego.
5. W razie zgonu cudzoziemca, obowiązek zwrotu jego dowodu tożsamości ciąży na domownikach, a w ich braku - na prowadzącym książki meldunkowe.

Art. 15.

1. Cudzoziemiec może być wydany z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 5 ust. 1.
2. Decyzja o wydaleniu powinna określać termin opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Może ona również wskazać trasę przejazdu do granicy oraz miejsce, w którym powinno nastąpić przekroczenie granicy.

3. Organ, który wydał decyzję o wydaleniu, może zmienić termin, o którym mowa w ust. 2, jeżeli wymaga tego interes publiczny.
- ¹5. Cudzoziemiec może być niezwłocznie odstawiony do granicy, jeżeli nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie, o którym mowa w ust. 2 i 3. Wykonanie obowiązku odstawienia cudzoziemca do granicy spoczywa na komendancie wojewódzkim Policji właściwym ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

Art. 15a.

1. Policja lub Straż Graniczna ma prawo zatrzymać cudzoziemca, w stosunku do którego zachodzą okoliczności uzasadniające jego wydalenie albo występują okoliczności, o których mowa w art. 15 ust. 5 lub art. 16 ust. 1 i 2. Zatrzymanemu cudzoziemcowi przysługują uprawnienia przewidziane w Kodeksie postępowania karnego dla osoby zatrzymanej.
2. Niezwłocznie po zatrzymaniu cudzoziemca należy wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji o jego wydaleniu albo przystąpić do wykonania obowiązku odstawienia go do granicy, a w razie zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 16 ust. 1 i 2, wystąpić do prokuratora z wnioskiem o wyznaczenie cudzoziemcowi miejsca przymusowego pobytu w strzeżonym ośrodku lub o zastosowanie aresztu w celu wydalenia.
3. Jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie doręczono cudzoziemcowi odpisu postanowienia o wyznaczeniu miejsca przymusowego pobytu w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu aresztu w celu wydalenia, należy cudzoziemca niezwłocznie zwolnić.

Art. 16.

1. Jeżeli niezwłoczne odstawienie cudzoziemca do granicy nie jest możliwe i zachodzi uzasadniona obawa, że cudzoziemiec będzie uchylać się od wykonania decyzji o wydaleniu, prokurator wyznacza mu miejsce przymusowego pobytu w strzeżonym ośrodku do czasu wykonania tej decyzji.
2. Jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że cudzoziemiec nie podporządkuje się zasadom obowiązującym w strzeżonym ośrodku, albo gdy cudzoziemiec przebywający w tym ośrodku opuści go bez zezwolenia, można zastosować areszt w celu wydalenia na okres niezbędny do wykonania decyzji o wydaleniu.
3. Postanowienie o wyznaczeniu cudzoziemcowi miejsca przymusowego pobytu w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu aresztu w celu wydalenia wydaje prokurator rejonowy, właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
4. Na przewidziane w ust. 3 postanowienie prokuratora przysługuje, w terminie 7 dni, zażalenie do sądu rejonowego, właściwego ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca. Na postanowienie sądu zażalenie nie przysługuje.
5. Cudzoziemca przebywającego w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia należy niezwłocznie zwolnić, jeżeli w ciągu 90 dni od chwili jego zatrzymania nie wykonano decyzji o wydaleniu albo ustały przyczyny uzasadniające stosowanie tych środków.

Art. 17.

1. Cudzoziemca nie umieszcza się w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia w przypadku gdy może to spowodować poważne zagrożenie dla jego życia lub ciężkie skutki dla jego rodziny.
2. Jeżeli stan zdrowia cudzoziemca przebywającego w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia tego wymaga, należy umieścić go w odpowiednim zakładzie leczniczym.

3. Prokurator, wydając postanowienie o wyznaczeniu cudzoziemcowi miejsca przymusowego pobytu w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu aresztu w celu wydalenia, ma obowiązek:
 - 1) zawiadomienia o tym właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego - na wniosek cudzoziemca, którego to dotyczy,
 - 2) zawiadomienia sądu opiekuńczego, jeżeli zachodzi potrzeba opieki nad jego dziećmi,
 - 3) przedsięwzięcia niezbędnych czynności do ochrony jego mienia.
4. Cudzoziemca należy powiadomić, w formie pisemnej, o przysługujących mu prawach, poczynionych wystąpieniach oraz wydanych zarządzeniach.

Art. 18.

1. Strzeżone ośrodki dla cudzoziemców tworzy i znosi Minister Spraw Wewnętrznych. Ośrodki te podlegają komendantom wojewódzkim Policji.
2. Areszt w celu wydalenia jest wykonywany w pomieszczeniach wyznaczonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.
3. Nadzór nad prawidłowością wykonania postanowienia o wyznaczeniu miejsca przymusowego pobytu w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu aresztu w celu wydalenia sprawuje prokurator.

Art. 19.

Minister Spraw Wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, określi warunki wykonywania zatrzymania i aresztu w celu wydalenia oraz warunki, jakim powinny odpowiadać strzeżone ośrodki, a także regulamin pobytu w tych ośrodkach.

Art. 20.

1. Koszty wydalenia oraz pobytu w strzeżonym ośrodku obciążają cudzoziemca. Mogą być one ściągnięte w trybie przepisów o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych; zobowiązanemu nie doręcza się upomnienia przewidzianego w tych przepisach.
2. W razie niemożności ściągnięcia od cudzoziemca kosztów wydalenia, koszty te ciążyą na osobie fizycznej lub prawnej albo jednostce organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, na której zaproszenie cudzoziemiec przybył albo u której był zatrudniony bez zezwolenia.
3. Jeżeli koszty wydalenia oraz pobytu w strzeżonym ośrodku nie mogą być ściągnięte zgodnie z ust. 1 i 2, koszty te pokrywa Skarb Państwa.

Art. 21.

Decyzje w sprawach, o których mowa w art. 15, wydają, właściwi ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, wojewodowie z urzędu lub na wniosek komendanta wojewódzkiego Policji albo komendanta oddziału Straży Granicznej.

Art. 22.

1. Organ może odstąpić od uzasadnienia decyzji wydanej na podstawie przepisów niniejszej ustawy, o ile wymaga tego interes bezpieczeństwa Państwa.
2. Ministrowie Spraw Wewnętrznych i Spraw Zagranicznych określają w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach uregulowanych niniejszą ustawą oraz wzory wiz, karty stałego

pobytu i dowodu tożsamości cudzoziemca.

Art. 23.

Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych zwolnić poszczególnych cudzoziemców lub określone kategorie cudzoziemców od niektórych obowiązków przewidzianych w niniejszej ustawie.

Art. 24.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami może określić, w drodze rozporządzenia, inne niż przewidziane w niniejszej ustawie warunki przekraczania granicy Rzeczypospolitej Polskiej i przebywania na jej terytorium dla cudzoziemców zatrudnionych w transporcie międzynarodowym oraz cudzoziemców przybywających do Rzeczypospolitej Polskiej w celu wykonania określonych czynności zawodowych.

Art. 25.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych może wprowadzić czasowy zakaz pobytu cudzoziemców na określonych częściach terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 26.

1. Kto narusza przepisy art. 9, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 14 ust. 4 i 5, art. 16 ust. 2 lub przepisy wydane na podstawie art. 11 ust. 3, art. 25 albo decyzje, o których mowa w art. 15 ust. 2 i 3
- podlega karze grzywny.
2. Orzekanie następuje w trybie przepisów w sprawach o wykroczenia.
3. Nakaz karny wydany w postępowaniu nakazowym jest natychmiast wykonalny.

Art. 27.

1. Przepisy niniejszej ustawy, z wyjątkiem art. 3, nie dotyczą szefów i pracowników przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych oraz innych osób zrównanych z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, pod warunkiem wzajemności i posiadania przez te osoby odpowiednich dokumentów.
2. Ministrowie Spraw Zagranicznych i Spraw Wewnętrznych określą w drodze rozporządzenia dokumenty, o których mowa w ust. 1, jak również zasady i tryb udzielania wiz osobom wymienionym w tym przepisie oraz organy właściwe do udzielania wiz.
3. Minister Spraw Zagranicznych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych zwolnić osoby określone w ust. 1 od obowiązku uzyskania wizy.

Art. 28.

Dokumenty i zezwolenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują ważność na czas, na jaki zostały wydane.

Art. 29.

Do spraw objętych przepisami niniejszej ustawy, uregulowanych w sposób odmienny postanowieniami porozumień międzynarodowych, obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, mają zastosowanie postanowienia tych porozumień.

^{ust. 4 i 6 skreślone}